

Порадник здобувача вищої освіти

Права і обов'язки здобувачів вищої освіти ЦНТУ детально викладено в «Положенні про організацію освітнього процесу в Центральнотраїнському національному технічному Університеті», який розміщено на офіційному сайті університету в рубриці «Нормативні документи ЦНТУ». У додатку 1 до цього порадирика надано гіперпосилання на сторінки веб-сайту університету, які можуть стати в нагоді студентам щодо різних аспектів їх життя та навчання.

Діяльність Центральнотраїнського національного технічного університету ґрунтується на принципах студентоцентризму. Тому з будь-яких питань здобувач вищої освіти завжди може звернутися за допомогою до куратора чи інших працівників університету. Слід звернути увагу, що в університеті діє «Скринька довіри», яка передбачає, зокрема, і анонімне повідомлення чи звернення до адміністрації закладу, в тому числі в електронній формі (Додаток 1).

Додатково даємо пояснення щодо порядку захисту прав студентів.

Хто повинен боятися порушень прав здобувачів вищої освіти?

Часто ми боїмося оприлюднення фактів протиправних посягань на нас. Ми боїмося, що представники адміністрації ЗВО можуть зашкодити нам. Дотримуючись зазначених у цьому "Пораднику" правил та методів захисту своїх прав, Ти цілком можеш позбутися фактору тиску з боку порушника Твоїх прав. Небагато знайдеться осіб, які спробують переслідувати студента, який уголос заявив про протиправні порушення власних прав та готовність їх відстоювати.

Захищаючи свої права, ми формуємо в собі, в оточуючих шану до свободи іншого, шану до прав людини, шану до законів нашої держави. Таким чином ми сприяємо розвитку демократії та становленню України як правової демократичної держави.

Що робити коли відчуваєш, що Твої права порушені або можуть бути порушеними?

1. Переконайся в тому, що Твої права дійсно порушені. Для цього або самостійно звернись до законів, або зроби це за допомогою юристів.
2. Сплануй стратегію боротьби за відновлення власних прав. Існує безліч методів, проте ми радимо дотримуватись лише правових способів, бо, зрештою, вони виявляються найбільш ефективними й безпечними.
3. Один із найпростіших способів вирішити проблему – написати скаргу (заяву, звернення, пропозицію), їх можна писати як самому, так і з одноклассниками.
4. Звернись до впливових людей, які можуть підтримати Твою скаргу (прохання). Найкраще, якщо ця людина напише листа з проханням

уважно поставитись до Твоєї скарги (прохання) або підтвердити викладений у ній факт. Це може бути впливовий староста, викладач, працівник профспілки чи виборний представник органів студентського самоврядування, представник адміністрації університету, голова громадської організації, депутат тощо залежно від рівня проблеми, яку Ти намагашся вирішити.

5. Здобувачі вищої освіти й адміністрація університету дуже пов'язані між собою спільними інтересами.

Переговори можуть бути як колективними, так і особистими. Переговори – найкращий шлях розв'язання проблемних питань, проте навіть він не завжди дає необхідний результат.

6. Якщо Ти прагнеш, аби справа навколо порушення Твоїх прав набула розголосу, і Ти не сподіваєшся на її мирне вирішення, тоді варто звертатись за підтримкою до якнайбільшої кількості впливових осіб і організацій. Не забувай про те, що до кого б Ти не звертався, це варто робити в письмовій формі, а в державних органах необхідно завіряти факт подачі заяви.

7. Досить дієвим способом тиску є звернення до засобів масової інформації. Якщо факт порушень Твоїх прав є одним з багатьох подібних або самотнім, але дуже яскравим, є всі підстави сподіватися, що Твоєю історією зацікавляться журналісти. Тобі варто прийти (або написати) в редакції кількох ЗМІ (газет, радіо, телебачення), які пишуть, зокрема, й про молодіжні проблеми. Не забудь лишити свій контактний телефон, а якщо відсутня реакція, нагадай про себе дзвінком чи візитом. Якщо про Твій випадок написали у газеті – варто зробити ксерокопію статті й занести до особи, яка є начальником тієї людини, що порушила Твої права.

8. Вимагай призначення конкретної особи, яка б відповідала за вирішення Твоєї проблеми й визначення терміну, протягом якого вона має бути вирішена. Якщо немає відповідального й не встановлено термін, за який необхідно вирішити проблему, можна бути впевненим, що про неї просто забудуть.

9. Якщо всі перераховані вище методи не допомагають, Ти можеш вдатися до проведення публічних акцій протесту. Стаття 39 Конституції надає громадянам України право "збиратись мирно, без зброї й проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування." Заборонити реалізацію цього права може лише суд і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку.

10. Якщо ж після проведення всіх цих заходів Тобі не вдалося вирішити власну проблему чи відновити права (а такого майже не може бути) не сумуй і не впадай у відчай. Можливо, варто спробувати провести ті ж самі заходи, але спрямовані на інстанцію вище (якщо це можливо у Твоєму випадку). У будь-якому разі знай: Ти – Справжня людина, здатна захищати й відстоювати свої права.

11. Досить надійним, хоча й досить довгим способом відновлення прав є звернення до суду.

Як написати скаргу (звернення, пропозицію)?

Майже щодня молодій людині, як і більшості українських громадян, доводиться стикатися з порушеннями власних прав. Так, із здобувача вищої освіти можуть вимагати хабарі (як у відвертій формі грошима, так і в прихованій – через примус купівлі брошурок, посібників, книжечок тощо). Адміністрація ЗВО можуть примушувати здобувачів вищої освіти до безкоштовних фізичних робіт, обкладати їх різноманітними поборами.

Для вирішення цих та інших проблем існує кілька шляхів. Проте майже всі вони містять у собі обов'язковий елемент – написання скарги (прохання, звернення).

Якщо Ти відчуваєш або твердо переконаний(-на) у тому, що Твої права порушені, тобі варто оскаржити дії особи, яка порушила Твої права. Це один із найпростіших способів спробувати домогтися відновлення своїх прав.

До кого звертатись зі скаргою?

Якщо йдеться про незначне (адміністративне) правопорушення, то звертатись із скаргою краще до особи, яка є безпосереднім начальником тієї людини, яка порушила Твої права. Із такими скаргами варто звертатися до деканів, оскаржуючи дії викладачів і завідувачів кафедрами; проректорам університету варто скажитись на протиправні дії деканів. Із проханнями про допомогу й зі скаргами необхідно звертатись до органів студентського самоврядування й профспілок, які зобов'язані захищати права здобувачів вищої освіти.

У тих випадках, коли Тобі здається, що скарга до посадових осіб університету та органів студентського самоврядування не зарадить справі, звертайся до органів внутрішніх справ, прокуратури (яка наглядає за дотриманням закону).

Чи зобов'язані посадові особи відповідати на Твою скаргу?

Усі державні органи й установи згідно з Законом України "Про звернення громадян" від 02.10.1996р. зобов'язані розглянути скаргу й вирішити викладену у ній проблему скаргу у термін не більше одного місяця від дня її надходження.

Якщо відповіді й дії чиновників Тебе не задовольнять, варто домагатися свого далі й писати скаргу посадовій особі на щабель вище.

Як правильно написати й подати скаргу (звернення, пропозицію)?

Для того, аби оскаржити незаконні дії посадових осіб, при зверненні до посадових осіб, які є їх керівниками, радимо дотримуватись таких правил:

1. Чітко з'ясуй:

а) ім'я, по-батькові та прізвище керівника тієї особи, на ім'я якої Ти збираєшся писати скаргу (або повну назву органу, до якого пишеться

скарга);

б) чи входить вирішення цього питання до його компетенції (тобто чи дійсно людина, на яку Ти скаржишся, є її підлеглим).

2. При складанні скарги використовуй форму звичайної заяви: у горішньому правому кутку Ти вказуєш, кому подається скарга, від кого, місце свого проживання. Далі посередині пишеш слово "скарга" й з абзацу пишеш суть справи, свої аргументовані заперечення та прохання про захист або відновлення порушених прав. У кінці скарги, зліва, вказуєш дату, праворуч ставиш підпис. Зверни увагу: ПІБ, місце проживання й дату вказувати обов'язково.

3. Скаргу (заяву, пропозицію) можна переслати листом, передати особисто або через нотаріуса. Подання заяви має бути засвідчено, аби пізніше особа, до якої Ти звергаєшся, не могла заперечити факту Твого попереднього звернення.

Якщо ти будеш передавати скаргу (заяву, пропозицію) особисто, тоді необхідно:

– зробити копію (ксерокопію) заяви;

– попросити (варіант: наполегливо попросити) особу, відповідальну за прийом заяв або особу, якій Ти адресуєш заяву, поставити на Твоєму примірнику заяви вхідний номер документа та підпис цієї особи із зазначенням дати прийому документу.

Це найбільш простий і найбільш дешевий спосіб завірити факт подання заяви (скарги).

4. Якщо відповідь на скаргу не надійшла через місяць (додай час поштової пересилки), можеш сміливо звертатись до прокуратури, на яку покладені функції слідкувати за веденням справ про скарги громадян.

Додаток 1

№ з/п	Завдання	Виконавець
1.	Офіційний веб-сайт університету	http://www.kntu.kr.ua/
2.	Місія та стратегія університету	http://www.kntu.kr.ua/doc/mission.pdf
3.	Положення про організацію освітнього процесу в Центральнoукраїнському національному технічному університеті	http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf
4.	Освітня підтримка здобувачів вищої освіти: – консультування з приводу працевлаштування – психологічна підтримка – створення умов для реалізації права на освіту особам з особливими потребами.	Працевлаштування: http://www.kntu.kr.ua/?view=stud&id=7 http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/pico.pdf Сайт інклюзивної освіти ЦНТУ: http://cio.kntu.kr.ua/ Положення про Центр інклюзивної освіти http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/pico.pdf
5.	Політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій, яка передбачає: – розгляд повідомлень про сексуальні домагання – розгляд повідомлень про дискримінацію – розгляд повідомлень про корупцію.	Щодо сексуальних домагань: http://www.kntu.kr.ua/doc/sex.pdf Щодо випадків корупції: http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/antikorupt-kntu.pdf Порядок захисту прав здобувачів вищої освіти і випускників ЦНТУ в освітньому процесі http://www.kntu.kr.ua/doc/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%A6%D0%9D%D0%A2%D0%A3%20%D0%B2%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%96.pdf
6.	Самоврядування здобувачів вищої освіти	http://www.kntu.kr.ua/?view=stud&id=3
7.	Забезпечення публічності освітніх програм.	Положення про освітні програми в ЦНТУ http://www.kntu.kr.ua/doc/osv.pdf Затверджені освітні програми http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=34
8.	Вибір здобувачами вищої освіти вибіркового начальника дисциплін	Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти: http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/Individual%20student%20work%20plan.pdf

		Кафедральні сайти
9.	Силабуси дисциплін (також розміщено на кафедральних сайтах)	http://www.kntu.kr.ua/doc/silabus.pdf для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти: обов'язкові дисципліни http://www.kntu.kr.ua/?view=science&id=22 вибіркові дисципліни http://www.kntu.kr.ua/?view=science&id=26
10.	Система дистанційної освіти Moodle	http://moodle.kntu.kr.ua/
11.	Наукова робота	http://www.kntu.kr.ua/?view=science&id=10
	Положення про проведення обласних, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій молодих вчених і здобувачів вищої освіти, що проводяться на базі ЦНТУ	http://www.kntu.kr.ua/doc/nis/poloj_konf.pdf
	Положення про проведення I етапу Всеукраїнської олімпіади здобувачів вищої освіти, що проводиться на базі ЦНТУ	http://www.kntu.kr.ua/doc/nis/i_olimp.pdf
	Положення про проведення II етапу Всеукраїнської олімпіади здобувачів вищої освіти, що проводиться на базі ЦНТУ	http://www.kntu.kr.ua/doc/nis/ii_olimp.pdf
	Положення про проведення I туру Всеукраїнського конкурсу наукових робіт здобувачів вищої освіти з галузей знань і спеціальностей у ЦНТУ	http://www.kntu.kr.ua/doc/nis/i_konkurs.pdf
	Положення про наукові гуртки здобувачів вищої освіти, науково-технічні гуртки та наукові проблемні групи ЦНТУ	http://www.kntu.kr.ua/doc/nis/gurtki.pdf
	Наукове товариство здобувачів вищої освіти	http://www.kntu.kr.ua/?view=science&id=11